

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної
педагогіки та психології
_____ О.В. Пономаренко
« ____ » _____ 201__

**Організація служби волонтерів
(спеціалізація соціальний менеджмент)**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
спеціальності 231 «Соціальна робота»

освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»

Укладач: Мамай Н.О. викладач кафедри соціальної педагогіки

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної
педагогіки

Протокол №1
від “ ____ ” _____ 201__ р.

Завідувач
кафедри _____

(підпис)

Н. В. Заверико

Ухвалено науково-методичною
радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол №1
від “ ____ ” _____ 201__ р.

Голова науково-методичної ради
факультету соціальної педагогіки та
психології

(підпис)

І.В. Козич

2018 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 – «Соціальна робота»	Цикл професійної підготовки За вибором ВНЗ	
Загальна кількість годин: Денна форма навчання – 120; Заочна форма навчання – 144.	Спеціальність 231 – «Соціальна робота»	Рік підготовки:	
	Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»	4-й	5-й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 4	Рівень вищої освіти: бакалаврський	28 год	6 год
		Практичні	
		14 год	6 год
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78 год	132 год
Вид контролю:			
		Екзамен	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація служби волонтерів» є ознайомлення студентів із специфікою організації роботи волонтерів у соціальній сфері, залучення волонтерів до роботи у сфері соціального захисту, соціальної допомоги різним верствам населення.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Організація служби волонтерів» є:

- Підвищення теоретичного рівня знань студентів про сутність та зміст волонтерства, специфіку й особливості підготовки молоді до волонтерської діяльності як у державному секторі, так і у недержавних громадських організаціях;
- Вивчення специфічних форм та методів підготовки до волонтерської діяльності, причини та переваги використання волонтерів у роботі з різними верствами населення;
- Розвиток аналітичних, комунікативних, організаторських вмінь студентів щодо розробки плану залучення та організації діяльності роботи волонтерів;
- Інтеграція теоретичних знань та практичних умінь студентів під час здійснення керівництва роботою волонтерів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Організація служби волонтерів» студенти повинні **знати**:

- історію розвитку волонтерського руху в Україні;
- переваги залучення волонтерів до роботи;
- причини, що спонукають людей до добровільної роботи;
- складові волонтерської програми;
- принципи добору, навчання, мотивацію волонтерів;

- показники оцінювання роботи волонтерів.

вміти:

- аналізувати та оцінювати потреби агенції, клієнтів у волонтерській допомозі;
  - створювати умови для мотивації участі молоді у волонтерській роботі;
  - розробляти план щодо залучення та навчання волонтерів;
- організувати діяльність та здійснювати керівництво роботою волонтерів.

Згідно з вимогами освітньої програми «Соціальна педагогіка» студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

- здатність до професійного самовдосконалення, оволодіння новими знаннями і методами професійної діяльності на основі самоосвіти та використання сучасних інформаційних технологій;
- здатність до ефективної самоорганізації власної професійної діяльності;
- здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практики;
- здатність комплексно використовувати знання в галузі теорії і практики соціально-педагогічної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки. Проблематика курсу «Організація служби волонтерів» пов'язана з курсами «Соціальна педагогіка», «Теорія та методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями», «Соціально-педагогічна робота з попередження жорстокого поводження з дітьми», «Основи соціального проектування».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи становлення та розвитку волонтерського руху

Тема 1. Передумови виникнення волонтерства

Поняття і сутність волонтерства. Природа, філософія, базові цінності. Виховна та освітня роль волонтерства. Причини та переваги використання волонтерів.

Тема 2. Феномен волонтерства

Сучасні підходи до характеристики волонтерства. Генеза волонтерства як феномена соціально-педагогічної практики. Мотивації до волонтерської діяльності.

Тема 3. Міжнародний волонтерський рух: витоки та становлення

Базові поняття та принципи. Всесвітня Декларація волонтерів. Моделі та інфраструктура національних волонтерських рухів. Міжнародний досвід.

Тема 4. Сучасний стан волонтерства в Україні

Класифікація волонтерських груп. Суб'єкти та об'єкти волонтерської діяльності. Правові норми та законодавча база волонтерського руху в Україні. Характеристика волонтерських програм. Визнання праці волонтерів в Україні та світі.

Тема 5. Управління волонтерською діяльністю

Особливості управління волонтерами. Залучення добровільних помічників. Планування волонтерської програми. Оцінка потреб і планування волонтерських ресурсів. Визначення цільових груп для набору волонтерів. Добір та навчання волонтерів. Методи оцінки ефективності діяльності волонтерів. Форми визнання волонтерів.

Тема 6. Знайомство з агенцією та її потребами в волонтерах

Методи відбору волонтерів. Підготовка волонтерів до роботи. Контроль за роботою волонтерів в організації. Розробка політики та правил роботи з волонтерами в організації. Способи утримання волонтерів в організації.

Тема 7. Процедура створення волонтерської програми

Складові волонтерської програми. Методи визначення ефективності волонтерської програми. Керування ризиками, що можуть виникнути у волонтерській програмі. Відповідальність суб'єктів волонтерської програми.

Розділ 2. Організація роботи волонтерів в соціальній службі

Тема 8. Визначення функцій та складання плану залучення волонтерів

Форми і процедури оцінки ефективності соціально-педагогічної діяльності волонтерів. Створення системи заохочення. Механізм розробки волонтерської програми. Процедура планування діяльності волонтерів в умовах організації.

Тема 9. Способи та інструменти залучення волонтерів

Методи пошуку та залучення волонтерів. Етапи планування та проведення кампанії по залученню волонтерів. Технологія проведення співбесіди з потенційними волонтерами. Діагностика та усунення можливих ускладнень під час набору волонтерів. Особливості процедури укладання угоди між волонтером та організацією.

Тема 10. Особливості залучення потенційних волонтерів

Оцінка потреб як важлива передумова початку роботи з волонтерами. Планування та проведення кампанії із залучення волонтерів. Технологія опитування потенційних волонтерів.

Тема 11. Особливості підготовки волонтерів та управління їх діяльністю

Особливості офіційного введення (орієнтування) волонтера на посаду. Форми підготовки волонтерів в Україні. Особливості здійснення моніторингу волонтерської діяльності.

Тема 12. Соціально-педагогічна діяльність волонтерів та управління їхньою роботою

Форми та методи підготовки волонтерів до здійснення соціально-педагогічної діяльності. Методи управління волонтерами. Моніторинг соціально-педагогічної діяльності волонтерів.

Тема 13. Оцінка та визнання волонтерської діяльності

Форми та процедури оцінювання ефективності соціально-педагогічної діяльності волонтерів. Створення системи заохочення волонтерів.

Тема 14. Розробка програми тренінгу для волонтерів

Планування програми тренінгу. Конфіденційність інформації та юридичні обмеження конфіденційності. Менеджмент ризику.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб	с.р.		л	с/п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Теоретичні основи становлення та розвитку волонтерського руху										
Тема 1. Передумови виникнення волонтерства	9	2	2		5	11	2			9
Тема 2. Феномен волонтерства	7	2			5	11		2		9
Тема 3. Міжнародний волонтерський рух: витоки та становлення	9	2	2		5	9				9
Тема 4. Сучасний стан волонтерства в Україні	7	2			5	9				9
Тема 5. Управління волонтерською	9	2	2		5	9				9

діяльністю										
Тема 6. Знайомство з агенцією та її потребами в волонтерах	7	2			5	11	2			9
Тема 7. Процедура створення волонтерської програми	9	2	2		5	11		2		9
Разом за розділом 1	57	14	8		35	71	4	4		63
Розділ 2. Організація роботи волонтерів в соціальній службі										
Тема 8. Визначення функцій та складання плану залучення волонтерів	8	2			6	12	2			10
Тема 9. Способи та інструменти залучення волонтерів	10	2	2		6	12		2		10
Тема 10. Особливості залучення потенційних волонтерів	8	2			6	10				10
Тема 11. Особливості підготовки волонтерів та управління їх діяльністю	10	2	2		6	10				10
Тема 12. Соціально- педагогічна діяльність волонтерів та управління їхньою роботою	8	2			6	10				10
Тема 13. Оцінка та визнання волонтерської діяльності	10	2	2		6	10				10
Тема 14. Розробка програми тренінгу для	9	2			7	9				9

волонтерів									
Разом за розділом 2	63	14	6		43	73	2	2	69
Усього годин	120	28	14		78	144	6	6	132

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Передумови виникнення волонтерства	2
2.	Феномен волонтерства	2
3.	Міжнародний волонтерський рух: витоки та становлення	2
4.	Сучасний стан волонтерства в Україні	2
5.	Управління волонтерською діяльністю	2
6.	Знайомство з агенцією та її потребами в волонтерах	2
7.	Процедура створення волонтерської програми	2
8.	Визначення функцій та складання плану залучення волонтерів	2
9.	Способи та інструменти залучення волонтерів	2
10.	Особливості залучення потенційних волонтерів	2
11.	Особливості підготовки волонтерів та управління їх діяльністю	2
12.	Соціально-педагогічна діяльність волонтерів та управління їхньою роботою	2
13.	Оцінка та визнання волонтерської діяльності	2
14.	Розробка програми тренінгу для волонтерів	2
Разом		28

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Передумови виникнення волонтерства	2
2.	Міжнародний волонтерський рух: витоки та становлення	2
3.	Управління волонтерською діяльністю	2
4.	Процедура створення волонтерської програми	2
5.	Способи та інструменти залучення волонтерів	2
6.	Особливості підготовки волонтерів та управління їх діяльністю	2
7.	Оцінка та визнання волонтерської діяльності	2
Разом		14

7. Самостійна робота

	Назва теми	Кількість годин
1.	Передумови виникнення волонтерства <i>1. Охарактеризуйте побут східних слов'ян та його вплив на зародження гуманістичних стосунків між людьми. 2. Наведіть приклади українських меценатів та благодійників (за регіонами, персоналіями, династіями). 3. Проаналізуйте діяльність міжнародної благодійної організації</i>	5

	<i>в Україні (на вибір: Міжнародний Благодійний Фонд «Україна 300»; Міжнародний Благодійний Фонд «Карітас України»; Міжнародний Благодійний Фонд Open Ukraine; Міжнародний Благодійний Фонд «Фонд Олександра Фельдмана»; Червоний Хрест та Червоний Півмісяць).</i>	
2.	<p>Феномен волонтерства</p> <p>1. Проаналізуйте діяльність вітчизняної благодійної організації (на вибір: Благодійний Фонд «Товариство «Приятелі дітей»; Благодійний Фонд «Центр волонтеріату «Добра воля»; Всеукраїнський благодійний фонд «Дитячий світ»).</p> <p>2. Проаналізуйте позитивні та негативні аспекти досвіду соціального державного забезпечення у 1930-1990 рр. ХХ ст.</p> <p>3. Назвіть основні тенденції переходу від благодійної діяльності до професійної соціальної та соціально-педагогічної роботи в Україні.</p> <p>4. Проаналізуйте можливі шляхи співробітництва світських (державних та громадських) і релігійних благодійних організацій.</p>	5
3.	<p>Міжнародний волонтерський рух: витоки та становлення</p> <p>1. Охарактеризуйте основні віхи історії волонтерського руху у світі.</p> <p>2. Визначте основні підходи та тенденції соціальної політики різних країн щодо волонтерства.</p> <p>3. Презентуйте модель власного сучасного підручника, який здатен оптимально донести до студента зміст та суть поняття «волонтерство».</p>	5
4.	<p>Сучасний стан волонтерства в Україні</p> <p>1. Охарактеризуйте основні віхи історії волонтерського руху в Україні.</p> <p>2. Підготуйте есе на тему «Чому я хочу стати волонтером».</p> <p>3. Визначте основні підходи та тенденції державної соціальної політики щодо волонтерства.</p>	5
5.	<p>Управління волонтерською діяльністю</p> <p>1. Проаналізуйте досвід діяльності Запорізького міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді щодо залучення волонтерів і реалізації соціальних програм за їх участі.</p> <p>2. Складіть банк даних державних, громадських та релігійних організацій Запорізького краю, які залучають до своєї діяльності волонтерів. Визначте, які послуги надають волонтери в цих організаціях.</p> <p>3. У чому, на вашу думку, полягають основні проблеми у сфері організації волонтерської діяльності?</p> <p>4. Сформулюйте переваги участі у волонтерському русі для вас як майбутніх соціальних педагогів.</p>	5
6.	<p>Знайомство з агенцією та її потребами в волонтерах</p> <p>1. Доберіть тести для визначення основних професійних здібностей, необхідних для волонтера. Визначити власний потенціал і зробити висновки за результатами тестування.</p> <p>2. Запропонуйте власну типізацію волонтерів. Обґрунтувати її критерії.</p> <p>3. Проаналізуйте існуючі волонтерські програми в загальноосвітніх школах міста і центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.</p>	5

	<i>4. Визначте основні шляхи створення атмосфери психологічної підтримки волонтерів.</i>	
7.	<i>Процедура створення волонтерської програми Розробіть і запишіть детальний алгоритм підготовки та створення волонтерської програми для студентів ВНЗ.</i>	5
8.	<i>Визначення функцій та складання плану залучення волонтерів 1. Розробіть основні вимоги до складання плану залучення волонтерів. 2. Підготуйте фрагмент виступу перед потенційними волонтерами. 3. Охарактеризуйте фактори, від яких залежить рівень сприйняття потенційними волонтерами запропонованого матеріалу. 4. Розробіть структуру волонтерської програми для студентської соціальної служби нашого вишу.</i>	6
9.	<i>Способи та інструменти залучення волонтерів 1. Розробіть пам'ятку для персоналу організації щодо правил комунікації з волонтером. 2. Аргументуйте значення практичного заняття з волонтерами як форми організації їх навчання. 3. Охарактеризуйте соціально-педагогічний тренінг як форму навчання та вимоги до його проведення.</i>	6
10.	<i>Особливості залучення потенційних волонтерів 1. Розробіть кампанію із залучення волонтерів до діяльності студентської соціальної служби нашого вишу. 2. Розробіть плакат або брошуру студентської соціальної служби нашого вишу, де оголошується пошук волонтерів. Запропонуйте місця їх розміщення / розповсюдження. 3. Підготуйте презентацію «Волонтер – це звучить гордо». 4. Розробіть зразок газетного оголошення про набір волонтерів до студентської соціальної служби нашого вишу.</i>	6
11.	<i>Особливості підготовки волонтерів та управління їх діяльністю 1. Розробіть сценарій презентації студентської соціальної служби нашого вишу для місцевого молодіжного клубу з метою залучення потенційних волонтерів. 2. Проаналізуйте недоліки використання тестів під час підготовки волонтерів та можливі шляхи їхнього подолання. 3. Запропонуйте шляхи подолання суб'єктивності в оцінюванні рівня обізнаності волонтерів. 4. Аргументуйте власне судження щодо конфіденційності в роботі волонтера.</i>	6
12.	<i>Соціально-педагогічна діяльність волонтерів та управління їхньою роботою 1. Розробіть зразок угоди між волонтером та організацією, у якій він має намір працювати. 2. Складіть рекомендації керівнику волонтерської програми студентської соціальної служби нашого вишу щодо проведення інтерв'ю з потенційним волонтером. 3. Розробіть рекомендації керівнику волонтерської програми щодо здійснення цілеспрямованого набору волонтерів. 4. Розробіть програму просвітницького тренінгу з підготовки волонтерів до соціально-педагогічної діяльності (напря</i>	6

	<i>діяльності та організація за вибором).</i>	
13.	Оцінка та визнання волонтерської діяльності <i>1. Розробіть рекомендації керівнику волонтерської програми щодо способів винагородження волонтерів. 2. Запропонуйте можливі способи заохочення волонтерів в організації. 3. Розробіть проект робочого плану формального та неформального винагородження волонтерів.</i>	6
14.	Розробка програми тренінгу для волонтерів <i>1. Розробіть програму тренінгу з підготовки волонтерів до роботи з дітьми з особливими потребами (тренінг має містити мету, задачі, хід проведення, вправи для відпрацювання толерантного ставлення волонтерів до дітей з особливими потребами та роздатковий матеріал).</i>	7
Разом		78

8. Види контролю і система накопичення балів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється практично постійно за всіма видами робіт: виконання практичних робіт, усні відповіді, поточне тестування, виконання творчих робіт, складання есе загальна активність на заняттях тощо.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів використовуються такі форми контролю:

- поточний контроль – здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: відвідування лекційних, практичних занять та робота на них; експрес-тестування; усні відповіді; виконання практичних завдань.

- підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: екзамен.

Використовуються такі методи перевірки:

- методи усної перевірки результатів навчання – бесіда, виступ, пояснення;
- методи письмової перевірки результатів навчання – науково-дослідне, творче завдання, тестування, контрольні роботи.

Письмовий контроль проводиться у формі виконання студентами письмових завдань самостійної роботи. Усний контроль проводиться у формі співбесіди зі студентом, наприклад, під час усного опитування.

Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.

При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю.

Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання практичного завдання, що фіксується у вигляді конспекту та проводиться усне опитування щодо вивченої теми.

Підсумкова оцінка з дисципліни формується із загальної кількості набраних балів за результатами поточного контролю та екзамену.

Перевірка рівня засвоєння знань (поточний та підсумковий тестовий контроль, екзамен (теоретична частина) за вибором викладача може здійснюватися шляхом: комп'ютерного або письмового тестування. Практична частина екзамену – письмова та усна відповіді.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;

- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань.

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Підготовка практичного завдання <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	12	1	12
2	Презентація завдання. <i>Термін виконання: під час проведення практичних занять.</i>	12	1	12
3	Експрес-контроль під час аудиторних занять <i>Термін виконання: під час проведення лекційних занять</i>	10	1	10
4	Перевірка письмових завдань самостійної роботи. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення другого розділу.</i>	1	6	6
5	Контрольне тестування після вивчення першого розділу. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення першого розділу</i>	1	10	10
6	Контрольне тестування після вивчення другого розділу. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення другого розділу.</i>	1	10	10
Екзамен	Екзамен (практична частина) – виконання творчого завдання <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	0-20	20
	Екзамен (теоретична частина) - підсумкове тестування. <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	0-20	20
Усього		7		100

Критерії оцінювання

1-2. Виконання практичного завдання та його презентація на практичному занятті (далі - доповідь) оцінюється у 2 бали (1 бал – за підготовку та 1 бали за презентацію (див. попередня табл.)).

Критерії оцінювання доповіді:

2 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав глибоку обізнаність щодо теми завдання, розуміння сутності досліджуваної проблеми; виявив навички взаємодії з аудиторією, запропонував питання для групового обговорення.

1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми

дослідження, але під час обговорення проблемних питань, виявив певну активність, запропонував шляхи пошуку відповідей на проблемні запитання, або виконав завдання у повному обсязі, але не брав участі у презентації результатів.

0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово неправильно. У таких випадках студенту надається одна можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття. При цьому максимально можлива кількість балів складає 1.

3. Експрес-тестування під час аудиторних занять оцінюється у 1 бал, за умови, що студент виконав правильно більше 75% відсотків тестових завдань. За половину правильних відповідей студент отримує 0,5 балів. Менше половини правильних відповідей – 0 балів.

4-5. Контрольне тестування після вивчення розділів оцінюється максимально у 10 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 10 балів.

6. Перевірка письмових завдань самостійної роботи передбачає можливість отримати 6 балів. Для їх отримання студент має виконати та надати на перевірку письмові завдання, що входять до блоку самостійної роботи до початку екзаменаційно - залікової сесії. Критерії оцінювання: 6 балів отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання; 5 балів отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але стереотипно. 4 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; 3 бали отримує студент, який виконав 50% завдань, з порушенням структури та під час виконання завдання припустився певних помилок; 2 бали отримує студент, який виконав менше половини завдань, з порушенням структури, припустився помилок; 1 бал отримує студент, який виконав завдання номінально, без глибокого осмислення проблеми, творчого підходу; 0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово неправильно.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна

1. Вибране законодавство з надання соціальних послуг (на допомогу працівникам соціальних служб) / видання здійснено за підтримки Проекту ТАСІС "Посилення регіональних соціальних служб", який фінансується ЄС. – К., 2005. – 173 с. – Режим доступу: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Masuk/0003392.pdf>.
2. Історія, теорія та практика волонтерського руху в Україні [Текст] : наук.-навч.-метод. посіб. рек. МОНУ / за заг. ред. С.Я.Харченка. – Луганськ : ЛНУ ім. Т.Шевченка, 2008. – 320 с. – ISBN 978-966-617-185-9 : 22.00.
3. Гіавлик, Н. І. Підготовка волонтерів до роботи з соціальними сиротами : навч.-мет. пос. / Н. І. Гіавлик. – Житомир, 2004. – 72 с. – Режим доступу: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi31/0025182.pdf>.
4. Заверико, Н. В. Рівний - рівному: Технологія модульного навчання волонтерів-підлітків. Модуль "Життя без наркотиків". / Н. В. Заверико. – Запоріжжя : ЗДУ, 2001. – 42 с. – ЗОЦССМ. – : 0.90.
5. Заверико, Н. В. Основи управління діяльністю волонтерів : Посіб. для кер. волонтер. груп та прогр. / Н. В. Заверико. – Запоріжжя, 2004. – 25 с. – : 3.50.
6. Заверико, Н. В. Організація роботи служби волонтерів : Метод. реком. / Наталія Віталіївна Заверико. – Запоріжжя : ЗНУ, 2005. – 28 с. – : 2.70.
7. Маккарлі, С. т. Управління діяльністю волонтерів = Як залучити громадськість до вирішення проблем суспільства / Стів та Лінч Рік Маккарлі. – К. : Гурт, 1998. – 160 с.
8. Словник-довідник менеджерів освіти, соціальних педагогів та працівників соц.-пед. служб, консультацій / М. І. Приходько, О. М. Приходько, Н. І. Селіверстова, О. В. Турська. – Запоріжжя : Поліграф, 1999. – 132 с. – : 8.00.
9. Шликова, О. О. Використання волонтерського руху для профілактики СНІДу в діяльності центрів соціальних служб для молоді / О. О. Шликова. – Мелітополь : ПП "САНА", 2001. – 18 с. – ММЦССМ. – : 0.60.

Додаткова

1. Волонтерство: poradnik для організатора волонтерського руху /Укладач: Лях Т.Л., авт. кол.: О.В. Беспалько, Н.В.Заверико, І.Д.Зверева, Н.В.Зимівець та ін. - К.: ВГЦ „Волонтер”, 2001. - 176с.
2. Волонтерська служба недержавної організації соціальної сфери. - К.: Сфера, 2002. - 94с.
3. Лях Т.Л. Методика організації волонтерських груп: навч. посіб. / Лях Т.Л. К.: Київськ.ун-т імені Бориса Гринченка, 2010.- 149с.
4. Маккарлі С. Управління діяльністю волонтерів: як залучити громадськість до вирішення проблем суспільства. /- К.: Ресурсний центр розвитку громадських організацій "Гурт", 1998. - 160с.
5. Менеджмент волонтерських груп від А до Я: навч.-метод. посібник / За заг.ред. Т.Л.Лях. – К.: Версо-04,2012. – 288с.
6. Основні напрямки роботи, навички та уміння волонтерів програми „Зменшення шкоди серед осіб, які вживають наркотики ін'єкційним шляхом”.-К.:ЮНЕЙДС, 2002. - 74с.

7. Підготовка волонтерів до роботи у службі „Телефон довіри” –К.:ДЦССМ, 2003. - 116с
8. Шендеровський К.С. Управління соціальною роботою з дітьми та молоддю. Менеджмент соціальної служби.- К.: УДЦССМ, 2002. - 158с.

Інформаційні ресурси

1. Ларіонова Н.Б., Кратінова В.О. Волонтерство в інституційному просторі [Електронний ресурс] // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №1. – С.4-12. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/690839/>
2. Лях Т.Л. Соціально-педагогічна діяльність студентських волонтерських груп [Електронний ресурс] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Т.Л. Лях. – Луганськ, 2009. – 20с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/447703/>
3. Служение обществу [Электронный ресурс] : Пособие по развитию волонтерской деятельности учащихся организаций образования – Алматы. – 2009. – 86с. – Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/1016264/>
4. Шапиро Б.Ю., Царапкина Е.Б. Подготовка волонтеров для работы по профилактике ВИЧ-инфекции среди молодежи [Электронный ресурс] : методические рекомендации. – М.: Проект «Здоровая Россия 2020», 2005. – 51с. - Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/879547/>
5. Потапова И.А., Джумагалиева Г.Р. Волонтерское движение: прошлое и будущее [Электронный ресурс] : учебное пособие / И.А. Потапова, Г.Р. Джумагалиева. – Астрахань, Издательский дом «Астраханский университет», 2012. – 68с. – Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/1246264/>

Погоджено _____
 навчальний відділ
 « _____ » _____